

L'ART DEL PAGÉS

Secció doctrinal, agronómica y bibliográfica.

¿Que devém fer pera que tinga mes preu en los mercats l'oli espanyol y aixís auméntem lo consúm?

Las causas que han mermat lo consum dels olis espanyols y per lo tant la baixa del preu que han experimentat se deu principalment: 1er. á la substitució del oli d'oliva per lo petroli; 2^{on} al empleo dels olis minerals lubricants pera l'engrás de las máquinas y aparatos; 3er. al us d'altres cossos greixosos en la fabricació de savons; 4re. á la falsificació del oli d'oliva per l'oli de grans; 5^{nt}. á la mala elaboració del oli d'oliva, y 6.^e á no saber explotar los bons olis.

Conegudas las principals causas que produheixen la ruina de la industria del oli y per lo tant dels oliverars, veyám cuants medis dehuen emplearse pera combátrela.

En primer lloch, ja que ara l'oli no s'emplea pera la lluminaria, ni pera la fabricació, y casi ni pera savons, hi ha que procurar obtenir bons olis pera la alimentació, y aixís será possible la exportació, y mes difícil la adició d'oli de grans. En segon lloch disminuhint cada dia lo consum d'oli en Espanya, lo producció será cada dia mes exsiva respecte al consum: pera evitar aquet excés hi ha que imitar á Italia, que procura obrir nous mercats, y aixís donar sortida als seus olis. Examiném ab detenció aquests medis.

1er. **Millorar la producció.**—Pera lograrho hi ha que recolectar bé y á temps; emplear bonas máquinas y materials; y ja que la pinyolada es un dels residuos de la fabricació, per

economia y rapidés, la forsa motris deu ser lo vapor; y aquest deu servir pera la clarificació y premsat. Molent la oliva acabada de cullir y rentada; premsant en fret á lo menos la primera premsada; adoptant un bon sistema de clarificació per repós, en un aparatg á bany maria y á una temperatura de 30 á 35 graus centigraus; estant los depósitos tapats ó cuberts; los magatzems ab estufa, á fi de que l' oli no puga glassarse en los días molt frets del hivern, etc., etc., obtindrém millors olis y se pagarán á millor preu, si no en lo camp, en las grans ciutats d' Espanya y en l' estranger. Si la classe d' oliva es de primera calitat, podrém competir ab los millors olis extrangers; mes encara si 'l que exporta, coneguent lo gust del mercat á que deu exportar, logra en varias classes d' oli formar lo tipo que convé allí en color, sabor, etc.

Millorant la producció de nostres olis tindrán mes sortida, y l' excés de producció podrá exportarse, lo que ara es difícil com producte pera la alimentació. Tenim molts olis que tenen massa gust y olor, y aquestos, no 'ns fem ilusions, son dolents, y sols la gent que no poden pagar ó que no 'n coneixen d' altres, poden consumirlos. ¿Es possible que la major part dels olis de la provincia de Córdoba puguin figurar en las taulas dels francesos, inglesos, alemanys, etc.? A Rússia, per exemple, prefereixen al nostre l' oli francès, encara que siga mes car. En Andalucia, crech que es á Jaen, ja s' exporta, però la casa estrangera los hi obligat á seguir un bon procediment: aixís pagan car l' oli y aixís encara que 'ls costi mes la elaboració guanyarán mes y extreuran de sobras gran cantitat d' oli.

Además, aquestos olis de molt gust y olor se prestan á la falsificació, donchs que afegintlos hi olis de granas insipidas é inodoras s' obté fins á cert punt un oli de mes bon gust y aspecte. En los olis ben elaborats, d' olor suau y de gust delicat, aquesta falsificació es difícil y de mals resultats comercials.

2.^{on} Aument de drets aranzelaris pera 'ls olis de granas

—Aquestos deurian augmentarse pera 'ls que venen ben refinats ó classificats, perque poden servir pera adulterar l' oli d' oliva. Com que 'ls olis de granas poden produhirse en Espanya, no deuria matarse aquesta industria, per al contrari, deuria fomentarse, però cónvindria posar aques-

tos olis en condicions tals, que afegintlos hi algun cos de mal gust, no fos possible ab ells la falsificació dels olis d'oliva, y si, que fossen bons pera 'ls usos industrials.

3er Evitar las falsificacions.—Deurian evitarse las falsificacions però nos falta un medi molt senzill pera reconeixelas. Pera que se vegi quan important es lo que dihém, *L' Italia Agricola* diu que 'l Sr. Peruzi va proposar se concedís un premi de 50,000 liras, al inventor d' un procediment senzill pera reconeixer los cossos que té barrejat un oli d' olivas, y sapiguer en quinas proporcions están barrejats; proposició que en 1881, lo Govern va rebutjar per creurela prematura.

4.ta Obrir mercats.—Pera que se sápigam quan poch produheixen altres nacions, y per lo tant quan poden consumir lo dia que se desarrotlli en ellas lo gust del oli y aquest lo pugan adquirir á baix preu, exposarém los següents dats que hem vist publicats:

<i>Producció mitja anyal.</i>	<i>Quintás d' oli.</i>
En Espanya.	2.300,000
En Italia.	3.348,000
En França.	230,000
En Turquia.	160,000
En Austria.	137,000

Alemania, Bèlgica, Inglaterra, y molta part de Russia no dehuen produhir oli d' oliva atesa sa temperatura.

Essent Italia la única nació que pot fernos mal per sa gran producció, es precis que Espanya se prepari pera defensar sas cullitas, guanyantla per má en los treballs d' exportació.

En los payssos del Nort se cuyna ab mantega de llet y altres grassas, y s' emplea l' oli de sésam per' amanir ¿Per ventura si en aquestos payssos se treballés lo bastant no 's podria per lo menos arribar á conseguir la substitució d' aquest oli per lo d' oliva que es molt millor y que allí se ven á casi al mateix preu? Lo consum d' oli en la alimentació está casi reduhit als payssos que mulla 'l Mediterráni; per lo tant hi ha moltes nacions que l' usen molt poch, pero que si lo coneguessin ne farien molt consum.

Dos causas impideixen aquet coneixement: lo no saber exportar bé á aquestos payssos, y á que se ven allí á gran preu. Diu R. de Césare: «he vist en una tenda de comesti-

bles d' Amsterdam además del nostre italiá, deu frasquets d' oli de Toscana que no contengan mes d' un quart de litre, pero estava molt ben empallat; aquestos se venian á cent florins que es igual á 2'10 liras (una mica mes de dos pesetas). ¿Qué es lo que s' oposa á la introducció de nostres olis en lo mercat europeu? S' hi oposa son elevat preu ¿Y perque son elevat preu? Perque l' us está limitat, y aixó es degut á que cap comerciant extranger vol exposar son capital adquirint en Italia una partida d' oli fi, que no sols te la incertitut de vendre'l, sino que la certesa de vendre'n molt poch. Lo comers al engros requereix negocis rapits y liquidacions promptas. Lo comers de comissió es además difícil, siga per la invencible desconfiansa del productor que 's presta á tot género d' adulteracions y falsificacions.» (1)

Es donchs precis obrir mercats, es necessari que 'l Govern y las *Cámbra de Comers* apoyen aquesta exportació, fent que tota la activitat no se concretí solament al vi. ¿Perqué al costat d' una estació *enotecnica* no se coloca altre *oliaria* ó se refundeixen las dos en una? ¿Per ventura 'l oli no es un producte importantíssim en Espanya? Possint-se estacions en las provincias que mes ho necessiten, y además en los punts del extranger mes apropósit, y en totas aquestas estacions convindria que l' enginyer que estiga al davant, reconegues los olis pera assegurar lo crédito d' aquet caldo.

Dirém ab R. de Cesare, que á semblansa de lo que se ha fet pera 'l vi, se concedesca un gran premi en diner á la societat que demostrí que en un determinat número de anys hagi obert un nou mercat d' oli comestible espanyol. Aquet premi deuria ser molt important, donchs es molt exposat obrir un nou mercat: podria ser per exemple de cent mil pessetas. ¿No se n' ha concedit en Italia un de 20.000 pesetas pera 'l que obrís un nou mercat pel vi.?

Procurém tots que la exportació siga gran y que la elaboració d' oli siga perfecta, y aixís cessará aquesta crisis que arruina á comarcas enteras.

G. J. DE GUILLEN—GARCIA.

(1) *L' Italia Agricola* 1887, pág. 551.

Secció d' agricultura pràctica

La campanya del Black-rot en 1890.

Com haviam dit ja en números anteriors, lo Mildiu tenim ja la manera de contrarrestarlo: no 'ns será tan fácil donar consells precisos y certs contra lo Black-rot.

No es pas que faltin experiències ni que las provas fetas hagin sigut inútils: pero no han donat per tot, encare que aplicats los remeys en las mateixas condicions, resultats iguals ni concluhents.

Nos bastaria citar com exemple lo que 'ns envia un de nostres lectors.

M. L. DEGRULLY

Acabéu de publicar en vostre periódich, lo tractament pera combatre las malalties criptogàmicas. Temps ha que esperavam aquestas lliçons y especialment las relativas al tractament del Black-rot las quals no 'ns semblan pas completament bonas baix lo punt de vista de sa eficàcia pera curar aquesta malaltia. En efecte, recordant l' article sobre lo tractament del Black-rot, por M. A. de l' Ecluse, publicat en vostre periódich del 13 d' Octubre del any passat, trovo que la manera empleada no es suficient; per altre part, l' article publicat per lo Dr. Minière de Nerac, lo dia 2 del corrent, diu que bastan algunas horas pera inutilisar una cullita, sens indicar la manera d' evitar tal catástrofe.

Crech que en ma carta del 14 desembre últim vos deya alguna cosa sobre los tractaments que jo havia empleat pera combatre la malaltia y que 's resumeixen á la aplicació de la fórmula provada per Mr. Prillieux, en lo camp d' experiències d' Aguillon en 1888. L' origen del tractament empleat á casa meva data del 16 de Maig 1889, en que 'ls pámpols no tenian encare una llargada de 0, m 10

Lo número de tractaments fou de 5, distants l' un del altre uns 20 dias. Lo resultat fou completament nulo, vaig perdre las $\frac{9}{10}$ de la cullita. Es necessari fer observar que las vinyas que están á una altura de 50 á 60 metros sobre 'l nivell d' un rihuet que atravessa ma finca, van ser talment cedajadas per lo Black-rot, y que las que 's trovan á 2 ó 3 metros sobre 'l nivell de dit rihuet resultaren casi indemnes de la malaltia, essent uns y altres ceps de las mateixas classes.

RÉGIS,

Aquí teniu, donchs, una mostra ben carecterística, sobre los resultats del tractament preconisat. Havém de confessar que no sabém explicarnos satisfactoriament las causas del mal resultat obtingut.

N' obstant y aixó podém registrar gran número d' experiments favorables, en condicions casi iguals á la anterior.

Resultats comprobats per Mr. Prillieux.

En una relació recentment insertada en lo «Bulletin du Ministère de l' Agriculture,» M. l' inspector Prillieux ha pogut constatar molts bons resultats obtinguts en lo Sud-Oest y especialment en l' Aveyron.

En la finca de Mr. lo Dr. Grabuau, á Marcillac, tractaments fets de mes en mes, desde lo 15 de Maig fins al Agost, s' ha conservat lo 90 per 100 de la cullita, ab la particularitat de que en las vinyas properas á aquellas, no tractadas, han perdut lo 75 % . M. Grabuau empleá pera lo primer tractament lo caldo bordelés al 3 %, y pera los tractaments successius, lo mateix caldo al 4, 5 y 6 % de sulfat de coure.

A Entraignes, á Conques, y en altres comarcas s' han obtingut d' aquesta manera molt bons resultats.

«Si 's busca-diu al acabament M. Prillieux-fer un resúmen juntant á las experiencias fetas á l' Aveyron aquest any, en comarcas y en condicions distintas, y 's comparan ab las fetas, y que jo tinch recullidas, en lo Lot-et-Garonne, 's trovará que concorden molt bé.»

«Quan á casa M. lo comte de Noailles, á Buzet, hi hagué una invasió repentina de Black-Rot en vinyas que havian sigut tractadas preventivament per lo caldo bordelés al 2 % de sulfat de coure no més, un tractament al 6 % aturá los efectes de la plaga.

En los experiments fets á Sérignac per lo Comité Central de Lot-et-Garonne, siguié un tractament al 6 % de sulfat de coure y 3 % de cals, lo que doná resultats messatisfactoris.

Los resultats observats en l' Aveyron com en lo Lot-et-Garonne, me sembla que han de fer apartar la mania de que los tractaments á pocas dosis podrian bastar pera protegir las vinyas contra lo Black-Rot. Descontant lo primer tractament, que s' ha de fer sobre brots tendres durant lo mes de Maig, á rahó del 3 % de sulfat de coure, s' ha comprovat que pera 'ls demés tractaments, allá hont lo bon

resultat ha sigut complert, que la dosis havia de ser del 4 al 6 ‰. Allí hont la plaga s'hi presenta de repent ab una intensitat molt gran los tractaments, al 6 ‰ han donat magnífichs resultats.

Lo número de fets coneguts no es pas bastant considerable, las condicions meteorològicas son massa variables perque se puga desde avuy indicar ab una complerta certitut als viticultors en quin moment y á quinas quantitats deuen operar las vinyas pera preservarlas millor ab lo menor gasto possible contra 'l Blak-rot. Ab tot aixó tenen interés á aprofitarse de la experiencia que s'ha fet aquest any bastant en gran en l' Aveyron, y d' ahont resulta que s'ha pogut presservar bastant bé del Blak-rot ab tres operacions solsament: La primera en Maig ab un caldo al 3 per 100, la segona cap á la fi de Juny al 4 ó 5 per 100 y la tercera á ultims de Juriol ó al comensament d' Agost al 5 ó 6 per 100 de sulfat de coure. Mes encara, los resultats mes complerts s'han obtingut ab quatre operacions fetas de mes en mes á partir del comensament de Maig: la primera ab 3 per 100 de sulfat de coure y lo mateix de cals, las altres ab quantitats que várian de 4 á 6 per 100 de sulfat de coure.....»

(Acabarà.)

CORRESPONDENCIA

Arbós 5 de Maig de 1890.

Sr. D. FRANCISCO X. TOBELL Y ARGILA.

Molt amich Director: dongui 'l crit de *Alerta pagesos*.

Havent propagat per totas parts, l' Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro, l' empleo de sulfat sense cals per obrar mes enérgicament sobre las vinyas, y están molts ab dita teoria y á punt d' utilisarho, dech advertir als qui vulguin omplir los cellers que no ho fassin; y si Roig y Torres propaga aquet procediment, que vingui á ma casa que veurá com los brots dels ceps tractats ab sulfat sense cals al 1 ‰ son cremats y altres socarrats en gran escala, fins que crech los inutilizará; los tractats sense cals, també á la dosis de 1 gram per litro d' aygua, al propi temps que los tractats ab iguals dosis de sulfat y un ters de cals, son hermosos y desarrollats; aquet esperiment fou fet en presencia de 7 propietaris, partidaris de dita composició, lo

dia 4 á la tarde y avuy dia 5 ja son al altre barri. Los tractats ab cardenillo (acetat de coure ó verdet) sense cals al 1 ‰, al 2, al 4 y 6 ‰ son los mes hermosos y verts de tots, gran desarrotllo y salut.

Alerta donchs ab teorías que no siguin practicadas, y després donarlas al públich; aqueixa proba ja la vaig fer l' any 1887 al mes de Agost y també se cremáren las fullas.

Fins un altre dia Sr. Director; disposi de son amich y S. S.

Joan Miravent y Colomer.

Secció de noticias agrícolas.

Canet de mar.—Llegim d' aqueix punt, que la demanda de taronja ha sigut notable durant la quinzena anterior. Los preus han pujat bastant, d' un modo que han variat entre 16 pessetas á 23. Los culliters d' aqueix fruyt, que tant abunda en aquesta vila, no poden quedar descontents dels productes que han lograt en l' any actual. Las vinyas se presentan també ab certa ufanía, que permeten esperar una bona y regular cullita.

La Escala.—La pedregada ha causat grans pérduas, donchs ha deixat los ceps sense brots y las llegums, cereals y hortalissas completament destruhidas, essent distints los agricultors que se disposan á llaurar las terras sembradas y á podar novament los vinyats, pera veure si ab novas sembrasy nous brots recuperan en part las pérduas sufertas.

Olot.—La fira del Maig fou, apesar del temps plujós del dia anterior, bastant concorreguda.

En quant á la fira fou magre: encara que 's presentá bastant bestiar bovi y fou objecte de bastantas transaccions, en cambi may s' hi havia vist tant poch bestiar mular com aquest any y tant encalmat son mercat.

Vich.—La nevada que en lo dia del diumenge anterior caygué sobre Montseny, Plá de la Calma y Collsuspina, produhi un notable descens en la temperatura. Per lo demés, lo temps ha seguit borrascós tota la setmana. Los sembrats se ressenten algun tant de l' excessiva pluja, per mes que en general tenen un aspecte molt bonich.

IMPRENTA DE VÍCTOR BERDÓS Y FELIU, MOLAS, 31.—BARCELONA